

1 ODSOTKI IN PROMILI

Izvedel boš:

- kako del neke celote izrazimo z odstotki (procenti),
- kaj pomeni 1 % oziroma p %,
- kaj so promili.

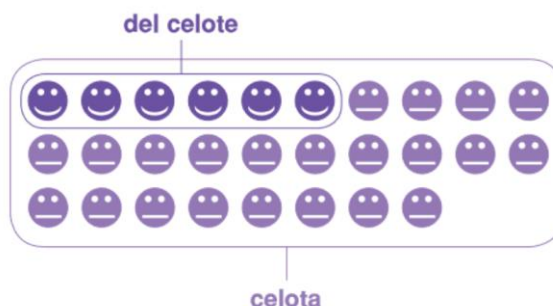
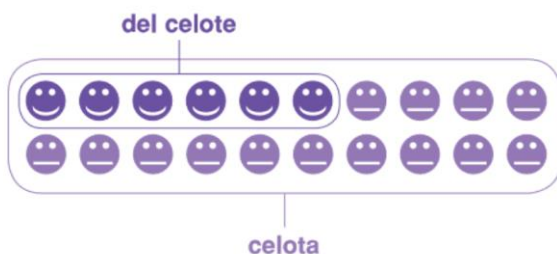

Na Špelini in Rokovi šoli je v 7. a razredu od 20 učencev odličen uspeh doseglo 6 učencev, v 7. b razredu pa je od 28 učencev 7 odličnih.

RAZMISLI Kateri razred je uspešnejši po deležu odličnih učencev?

7. a: 20 učencev – 6 odličnih

7. b: 28 učencev – 7 odličnih

Da bi lahko med seboj lažje primerjali zelo različne deleže, **razširimo ulomke na imenovalec 100**:

$$7. a: \frac{6 \cdot 5}{20 \cdot 4} = \frac{30}{100} \text{ (30 od 100)}$$

$$7. b: \frac{7:7}{28:7} = \frac{1}{4} = \frac{1 \cdot 25}{4 \cdot 25} = \frac{25}{100} \text{ (25 od 100)}$$

$$7. a: \frac{30}{100} = 0,30$$

$$7. b: \frac{25}{100} = 0,25$$

$$7. a: 30 \%$$

$$7. b: 25 \%$$

Do odstotkov pa lahko pridemo tudi po krajši poti, tako da v ulomku delimo števec z imenovalcem:

$$7. a: \frac{6}{20} = 6 : 20 = 0,30 = \frac{30}{100} = 30 \% \quad 7. b: \frac{7}{28} = 7 : 28 = 0,25 = \frac{25}{100} = 25 \%$$

PROCENTI %

Ulolek $\frac{1}{100}$ pomeni **en del od stotih**. Ta delež zapišemo tudi z zapisom 1 % in beremo »1 **odstotek**« (procent).

Zapis p % pomeni » p « delov od 100 oziroma zapisano z ulomkom: $p \% = \frac{p}{100}$.

PROMILI ‰

Ulolek $\frac{1}{1000}$ pomeni **en del od tisočih**. Ta delež zapišemo tudi z zapisom 1 ‰ in beremo »1 **promil**«.

Zapis p ‰ pomeni » p « delov od 1000 oziroma zapisano z ulomkom: $p ‰ = \frac{p}{1000}$.

NALOGE ZA VAJO

1 Odstotke zapiši z ulomki, okrajšanimi ulomki in z decimalnimi števili.

- a) 12 %; 36 %; 50 %; 73 %; 92 %; 140 %;
 b) 3 %; 24 %; 60 %; 81 %; 98 %; 155 %;
 c) 1,2 %; 5,5 %; 0,4 %; 0,25 %; 0,125 %;
 0,008 %

2 Ulomke zapiši z odstotki oziroma z decimalnimi števili.

- a) $\frac{3}{5}$, $\frac{7}{10}$, $\frac{13}{20}$, $\frac{1}{25}$, $\frac{61}{50}$
 b) $\frac{12}{40}$, $\frac{9}{75}$, $\frac{21}{28}$, $\frac{42}{300}$, $\frac{33}{55}$
 c) $\frac{4}{7}$, $\frac{5}{9}$, $\frac{11}{12}$, $\frac{7}{3}$, $\frac{45}{75}$